

Barcelona, 23 de maig de 2016

 Nota de premsa IVÀLUA I FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Aprofitar els casals d'estiu per reforçar els aprenentatges pot fer guanyar a l'alumne 2 mesos de progrés acadèmic

Els programes d'estiu poden ser un mecanisme clau per reduir les desigualtats educatives i evitar que l'alumnat desfavorit perdi el que ha après durant el curs

L'alumnat català té una gran concentració de dies festius durant el període estival (al voltant de 85 dies). La recerca internacional demostra que les **vacances d'estiu poden perjudicar l'alumnat amb més dificultats**, ja que **s'atura el ritme d'aprenentatge** d'infants i adolescents, i en molts casos el fan retrocedir; és el que es coneix amb el nom de *summer loss*. Aquesta pèrdua d'aprenentatges afecta especialment als **grups socials més desfavorits**. En canvi, l'alumnat amb més facilitats tendeix a aprofitar i consolidar els aprenentatges durant l'estiu.

Per tant, malgrat els esforços que es fan durant el curs per millorar els resultats de l'alumnat amb més dificultats, l'estiu suposa una **pèrdua i un eixamplament de les desigualtats educatives** entre l'alumnat procedent de famílies socioeconòmicament i culturalment afavorides i el de famílies desafavorides.

En aquest context, **els programes d'estiu semblen cridats a complir una funció central** en la lluita contra el fracàs escolar i les desigualtats educatives. En aquest sentit, alguns països han desenvolupat 'programes d'aprenentatge d'estiu', adreçats a l'alumnat més desfavorit, on les activitats d'aprenentatge per millorar competències, com les matemàtiques o la lectura, tenen un pes central i es combinen amb altres activitats de lleure.

A Catalunya aquest tipus de 'programes d'aprenentatge' no estan tan estesos, però tenim una diversitat de programes d'estiu (casals, colònies, programes culturals, d'educació en valors, etc.), alguns dels quals contempen activitats de reforç escolar. *Aquests programes que ja fan reforç els podem millorar i orientar per donar més oportunitats educatives als infants i adolescents amb més dificultats? Podem incorporar elements al conjunt de programes d'estiu ja existents per reforçar els*

Contacte:

Judit Vallès, e-mail: jvalles@fbofill.cat, telf. 934588700

aprenentatges i/o podem impulsar programes nous? Quins i com són els programes d'estiu més efectius per a la millora dels aprenentatges i els resultats educatius de l'alumnat segons les evidències internacionals?

Ivàlua i la **Fundació Jaume Bofill** han elaborat un recull de l'evidència científica rigorosa existent sobre **programes d'estiu que enforteixen els aprenentatges**, en el marc del projecte '**Què funciona en educació?**', amb l'objectiu d'aportar evidències per a la millora de la política i pràctica educativa a Catalunya.

A continuació **trobareu alguns resultats** de la revisió d'evidències, que seran presentats i posats a debat amb la comunitat educativa en aquest **acte**, al qual us convidem. Si esteu interessats, l'autor de l'informe, així com alguns dels experts de la taula rodona, estaran també disponibles per a ser **entrevistats**:

Com aprofitar l'estiu per reduir les desigualtats educatives?

Data: 25 de maig de 2016, 18:30h

Lloc: Palau Macaya (sala d'actes). Barcelona

Programa: <http://www.fbofill.cat/agenda/com-aprofitar-lestiu-reduir-les-desigualtats-educatives>

Amb la participació de:

Miquel Àngel Alegre, doctor en Sociologia i analista d'Ivàlua. Presentarà la revisió d'evidències que ha elaborat: *Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i els resultats educatius de l'alumnat?* i exemples d'altres països de programes d'aprenentatge d'estiu.

Mireia Civís, doctora en pedagogia i professora de Blanquerna - Universitat Ramon Llull.

Miquel Àngel Essomba, comissionat d'Educació i Universitats de l'Ajuntament de Barcelona.

Paco Estellés, vocal de la Federació d'entitats d'atenció a la infància i l'adolescència (FEDAIA) i responsable de les Plataformes d'Educació Social de Salesians.

Jesús Vilar, membre de l'equip de direcció científica CaixaProInfància, membre del Comitè permanent de l'Observatori dels Drets de la Infància de la Generalitat de Catalunya, professor de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés.

El debat es podrà seguir en directe per streaming a través de la web <http://www.fbofill.cat>, i també via Twitter amb el hashtag #EduEvidències

Alguns resultats destacats: *Serveixen els programes d'estiu per millorar els aprenentatges i els resultats educatius de l'alumnat? Quins elements tenen els programes que enforteixen els aprenentatges?*

Què són els programes d'aprenentatge a l'estiu (PAE)?

- ✓ La revisió de les evidències s'ha centrat en l'efectivitat dels '**programes d'aprenentatge a l'estiu (PAE)**', que es caracteritzen per:
  - es realitzen activitats dirigides a millorar les **mancances de l'alumnat en àrees curriculars** com la lectura o les matemàtiques. És a dir, les activitats d'aprenentatge formal tenen un pes central.
  - s'adrecen a l'alumnat amb **més mancances** i principalment amb un perfil social més **desfavorit**.

Els PAE milloren els resultats educatius de l'alumnat?

- ✓ Els PAE poden propiciar impactes positius en el procés d'aprenentatge de l'alumnat. Aquests impactes equivaldrien a **un guany de dos mesos sobre el progrés acadèmic** mitjà dels alumnes en un curs escolar.

Quines competències poden millorar els PAE?

- ✓ Els PAE són especialment efectius a l'hora de treballar les **competències lingüístiques** (sobretot en lectura) i, en segon lloc, les habilitats matemàtiques.
- ✓ Està menys clar que una activitat concreta només feta durant l'estiu serveixi per millorar els *outcomes* no cognitius (principalment, competències socio-emocionals, autoestima i hàbits) ja que caldria una intervenció i avaluació més directa i en un termini més llarg.

Com han de ser els PAE per a ser efectius?

Podem parlar dels PAE com d'un instrument corrector de la *summer loss* que afecta especialment l'alumnat més desfavorit, és a dir, d'un mecanisme que permet **lluitar contra l'eixamplament de les desigualtats educatives** entre els més vulnerables i els que tenen més facilitats. Però no tots els PAE són igualment efectius. Les característiques que **fan guanyar efectivitat** són:

- ✓ Programes **alineats** amb els continguts que s'han treballat a l'escola durant l'any o es treballaran durant el proper curs.
- ✓ El personal ha de tenir o rebre una **formació i preparació específica** sobre com intervenir durant les vacances d'estiu.
- ✓ Treball en **grups reduïts**.
- ✓ **Combinació de sessions** d'instrucció amb activitats de lleure i recreatives.
- ✓ Inclusió de sessions de **mentoria o tutorització individual** dins l'agenda d'activitats del programa.
- ✓ Involucració de les **famílies** i la **comunitat** en les activitats del programa.
- ✓ **Dosatge** de les activitats ajustat als objectius del programa i al perfil de l'alumnat participant.
- ✓ **Contemplen estratègies per atraure i retenir** la participació en el programa de l'alumnat socialment desfavorit.
- ✓ Els programes "**voluntaris**" poden ser tant o més efectius que els programes "obligatoris".
- ✓ La utilització de l'**evidència**, és a dir, tenir en compte el coneixement existent i fruit d'avaluacions dels PAE incrementa la probabilitat d'èxit del disseny o millora d'un d'aquests programes.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

ivalua | Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Quins alumnes tenen més a guanyar amb els PAE?

- ✓ Els PAE beneficien el **progrés dels alumnes de baix rendiment** i, de forma especial, **dels alumnes socialment desfavorits**.
- ✓ Els PAE acostumen a funcionar millor entre els **alumnes de primària** que entre els de secundària.

Quines són algunes de les implicacions per a la pràctica a Catalunya?

En el context actual de calendari escolar amb concentració de vacances a l'estiu, tot apunta que els PAE **poden ser un instrument de gran rellevància en la lluita contra el fracàs escolar i les desigualtats educatives** que s'eixamplen durant l'estiu. Algunes **propostes** per avançar en aquest camp a Catalunya són:

- ✓ Convindria **reforçar i estendre els PAE voluntaris** per a l'alumnat d'educació infantil i primària, però també per als de secundària obligatòria, prioritzant en tot cas l'atenció als **alumnes amb desavantatges acadèmiques i socials**.
- ✓ Garantir que els PAE **arriben a l'alumnat socialment desfavorit**.
- ✓ Seria convenient que el disseny dels PAE **tingués en compte els factors d'èxit abans assenyalats**.
- ✓ Alhora que apostem perquè el disseny dels PAE al nostre país tingui en compte allò que ens diu l'evidència internacional, insistim també en la necessitat que aquests **s'avaluin**. Només així podrem conèixer com funcionen en el nostre entorn més proper.

Programa acte presentació: <http://www.fbofill.cat/agenda/com-aprofitar-lestiu-reduir-les-desigualtats-educatives>

Més informació projecte 'Què funciona en educació?':

<http://www.fbofill.cat/projectes/que-funciona-en-educacio-evidencies-la-millora-educativa>

<http://www.ivalua.cat/generic/static.aspx?id=2989>

CONTACTE:

Judit Vallès, cap de projectes de la Fundació Jaume Bofill. Telf. 934588700

Si voleu contactar amb testimonis de la comunitat educativa relacionats amb aquest tema:

- **Administració que promou un programa d'aprenentatge d'estiu amb centres escolars:**
Consorci Educació de Barcelona (Programa Èxit).
Contacte: Berta Argany, cap de gabinet de la gerència. E-mail: bargany.ceb@gencat.cat Telf. 93 551 10 00
- **Entitat que treballa programes d'estiu amb reforç per infants desfavorits:**
Fundació Marianao
Contacte: Daniel Osiàs, director de projectes. E-mail: comunitat@mariano.net Telf. 936303062
- **Escola i mestres testimonis de la pèrdua d'aprenentatges durant l'estiu i de la necessitat d'impulsar programes d'estiu:**
Escola La Sinya de Vic
Contacte: Gina Codinachs (directora)/Xavier Planàs (cap d'estudis). E-mail: a8067818@xtec.cat Telf: 93 883 43 42

Contacte:

Judit Vallès, e-mail: jvalles@fbofill.cat, telf. 934588700